Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2025, sp. zn. 30 Cdo 3314/2024, ECLI:CZ:NS:2025:30.CDO.3314.2024.1

Číslo: 8/2026

Právní věta:

Jestliže poté, kdy účastníkům na základě řádně poskytnutého poučení podle § 118b odst. 1 o. s. ř. uplynula koncentrační lhůta, byl některý z nich soudem vyzván podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. k doplnění rozhodných tvrzení o věci samé a označení důkazů k jejich prokázání (§ 118b odst. 1 poslední věta o. s. ř.), pak v rozsahu takto poskytnutého poučení mohou účastníci doplňovat tvrzení a označovat důkazy i po uplynutí lhůty soudem k tomu ve výzvě určené.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.01.2025

Spisová značka: 30 Cdo 3314/2024

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Koncentrace řízení

Předpisy: § 118b odst. 1 o. s. ř.
§ 118b odst. 2 o. s. ř.
§ 118b odst. 3 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobců rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 2. 2024, sp. zn. 36 Co 426,427/2023, ve výroku I v té jeho části, kterou byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu jeho výroku I, jakož i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 9. 10. 2023, sp. zn. 18 C 53/2013, v rozsahu jeho výroku I, a dále ve výrocích o nákladech řízení ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 1) zrušil a věc v tomu rozsahu vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 1 k dalšímu řízení. Ve zbývajícím rozsahu dovolání odmítl.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 1 (dále jen „soud prvního stupně“) svým rozsudkem ze dne 9. 10. 2023, č. j. 18 C 53/2013-773, zamítl žalobu v té části, kterou se žalobce po žalované č. 1 domáhal zaplacení částky 217 791 Kč s příslušenstvím (výrok I), zamítl žalobu v rozsahu, kterým se žalobce po žalované

č. 2 domáhal zaplacení částky 221 665 Kč s příslušenstvím (výrok II), zamítl žalobu v té části, kterou se žalobce domáhal zaplacení úroku z prodlení z částky 68 335 Kč (výrok III), uložil žalované č. 2 povinnost zaplatit žalobci částku 68 335 Kč s příslušenstvím (výrok IV), uložil žalované č. 2 povinnost zaplatit žalobci částku 182 000 Kč s příslušenstvím (výrok V) a nakonec rozhodl o nákladech řízení (výroky VI a VII).

2. Doplňujícím rozsudkem ze dne 24. 11. 2023, č. j. 18 C 53/2013-818, soud prvního stupně dále rozhodl, že se žaloba v té části, kterou se žalobce po 2. žalované domáhal zaplacení úroku z prodlení z částky 182 000 Kč ve výši 10 % ročně ode dne 12. 12. 2012 do 10. 6. 2013, zamítá.

3. Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) v záhlaví označeným rozsudkem (dále také „napadené rozhodnutí“) rozsudek soudu prvního stupně v jeho výrocích I, II, III a ve výroku doplněném rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 24. 11. 2023, č. j. 18 C 53/2013-818, potvrdil, ve výroku IV rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu co do částky 32 640 Kč s příslušenstvím zamítl, jinak jej potvrdil, ve výroku V rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že se žaloba co do částky 59 500 Kč s příslušenstvím zamítá, jinak jej potvrdil (výrok I rozsudku odvolacího soudu). Odvolací soud dále rozhodl o nákladech řízení (výroky II a III rozsudku odvolacího soudu).

4. Takto soudy rozhodly o třech zbylých žalobních požadavcích z původně osmi uplatněných nároků (pět již bylo v dosavadním řízení pravomocně zamítnuto), které tak nyní představují za prvé nárok na náhradu škody v podobě zaplacení nákladů právního zastoupení ve výši 271 791 Kč, které měl žalobce vynaložit v souvislosti s odstraněním nezákonného rozhodnutí a nesprávného úředního postupu v dále označených správních řízeních, jednak o vydání stavebního povolení a jednak následného řízení o odstranění stavby – VTL přípojky plynu, za druhé a za třetí jde o nároky na odškodnění nepřiměřené délky každého z těchto správních řízení (ve výši 290 000 Kč a 182 000 Kč).

5. Soud prvního stupně na základě provedeného dokazování dospěl ke skutkovému závěru, že řízení o vydání stavebního povolení bylo zahájeno dne 4. 3. 1991 a skončilo dne 2. 7. 2012, trvalo tak 21 let a 4 měsíce. Řízení o odstranění stavby potom bylo zahájeno dne 6. 12. 2012 a do dne rozhodnutí soudu prvního stupně nebylo skončeno, ke dni vyhlášení rozhodnutí tak trvalo 11 a tři čtvrtě roku. Obě řízení tak byla nepřiměřeně dlouhá. S ohledem na mimořádnou délku těchto řízení stanovil soud prvního stupně základní částku na 20 000 Kč za rok. Co se týče otázky, v jakém období mohla předmětná řízení žalobci působit svou délkou újmu, u řízení o vydání stavebního povolení soud prvního stupně uzavřel, že takové období činí 3 roky a 5 měsíců (ode dne 30. 1. 2009, kdy se dovolatel začal domáhat přezkumu jeho účastenství v řízení), přiznal tak dovolateli za toto řízení 68 335 Kč. O druhém řízení věděl žalobce od oznámení stavebního úřadu o zahájení řízení ze dne 6. 12. 2012, ale jeho účastenství skončilo prodejem nemovité věci ke dni zápisu účinku vkladu práva do katastru nemovitostí dne 29. 8. 2022. Celkem tak bylo na místě odškodnit újmu za 9 let a 9 měsíců, přičemž za první dva roky tohoto řízení byla náhrada snížena o ½. Základní částka tak činila 175 000 Kč. U obou řízení následně soud prvního stupně přistoupil k modifikaci základní částky, a to ve smyslu kritérií stanovených ustanovením § 31a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále též „OdpŠk“). Po jejich zhodnocení jím určenou základní částku snížil o 30 % z důvodu složitosti řízení, ale zároveň ji navýšil o 10 % pro chování žalobce. Přestože soud prvního stupně nepřehlédl, že žalobce správní orgány (podobně jako později soudy) zahrnuje četnými podáními, která jsou však z podstatné části zkopírována, obsahují na mnoha stranách stále stejné argumenty či zkopírované části judikátů a v celku tak zbytečně i prostřednictvím bezobsažných a repetitivních údajů zahlcují spisy a ztěžují postup řízení, vyhodnotil aktivitu žalobce nakonec ku jeho prospěchu na základě úvahy, že aktivní účastník řízení představuje účinnou kontrolu státní správy a přispívá k její lepší funkci. Soud dále zvýšil základní částku o dalších 10 % z důvodu postupu správních orgánů, neboť ne vždy dodržovaly lhůty pro úkoly stanovené zákonem. Nakonec soud

prvního stupně přistoupil ke zvýšení základní částky o dalších 10 % v prvním a 30 % ve druhém řízení z důvodu významu řízení pro žalobce. Na základě výše uvedeného tak přiznal žalobci za nepřiměřenou délku prvního řízení 68 335 Kč, za druhé pak částku 182 000 Kč (ačkoliv by podle výpočtu mělo být přiznáno žalobci 210 000 Kč, soud byl v tomto ohledu vázán uplatněným nárokem ve výši 182 000 Kč, kterému tak vyhověl v plné výši).

6. Nárok na přiznání náhrady škody v podobě nákladů vynaložených v souvislosti s právním zastoupením ve dvou předmětných správních řízeních žalobce podle soudu prvního stupně uplatnil v žalobě velice obecně. Ve smyslu § 118b o. s. ř. nastala po odpovídajícím poučení koncentrace řízení, a to s účinky ke dni 19. 7. 2019. Žalobce byl (po dalších úkonech a skutečnostech týkajících se tohoto nároku, jež však nejsou relevantní pro meritum nynějšího dovolání) následně při jednání konaném dne 25. 7. 2022 poučen podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., aby ve lhůtě 30 dnů (do)tvrdil, za jaké konkrétní úkony požaduje náhradu škody v podobě nákladů právního zastoupení, a aby označil důkazy k prokázání takových tvrzení. Na tuto výzvu reagoval žalobce opět jen obecným podáním ze dne 5. 8. 2022, kde pouze polemizoval s poučením soudu a odkázal na předchozí svá vyjádření. Až dne 27. 12. 2022 žalobce doručil soudu podání, ve kterém se věnoval otázce konkrétních úkonů a ukotvil je do souvislosti s průtahy v řízení, soud prvního stupně k takto učiněným tvrzením a důkazům již nepřihlížel, jelikož dané podání bylo učiněno podle jeho názoru až po uplynutí koncentrační lhůty dodatečně stanovené v souvislosti s výše uvedenou výzvou podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř.; vyhodnotil proto uvedené návrhy (tvrzení i důkazy v nich označené) v souvislostí s koncentrací řízení jako opožděné. Nárok na přiznání náhrady škody v podobě nákladů vynaložených ve dvou předmětných správních řízeních tak soud prvního stupně zamítnul pro /včasné/ neunesení břemena tvrzení a břemene důkazního.

7. Odvolací soud napadeným rozhodnutím rozhodoval k odvolání žalobce a druhé žalované, kdy vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a návazně provedl některé korekce jeho právních závěrů. Co se týče zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení o vydání stavebního povolení, odvolací soud poznamenal, že nemůže být odškodňována ta část řízení, o které poškozený nevěděl, a nemohl tedy ani pociťovat obavu o výsledek. Proto uzavřel, že jelikož žalobce mohl [jinak výrazně delší] řízení vnímat jen v době 3 let a 5 měsíců, tato délka není tak extrémní, aby zavdávala důvod ke stanovené základní částky ve výši 20 000 Kč za rok řízení; odvolací soud tak sám vycházel ze základní částky 15 000 Kč za rok řízení. Co do modifikace této částky, odvolací soud aproboval snížení základní částky o 30 % z důvodu složitosti řízení, ale – na rozdíl od soudu prvního stupně – nepovažoval kritéria v podobě jednání žalobce, význam řízení, ani jednání orgánů státu za důvod k další procentuální modifikaci základního odškodnění. Odvolací soud také upozornil na četnost nadbytečných a opakujících se rozsáhlých žalobcových podání, jež měla spíše obstrukční potenciál v podobě zahlcení správního orgánu nadbytečnými podáními. Odvolací soud tak za déletrvající první správní řízení žalobci přiznal částku 35 375 Kč. Co se týče zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení o odstranění stavby, odvolací soud zde souhlasil se závěrem soudu prvního stupně, že délka řízení je natolik nepřípadná, že odůvodňuje stanovení základní částky ve výši 20 000 Kč ročně. Vzhledem ke složitosti věci, spojené zejména s posuzováním účastenství většího množství subjektů v rámci probíhajícího řízení a z toho vyplývajících obtíží při doručování prakticky veškerých listin, zjišťováním stanovisek účastníků, jejich rozesíláním a reakcí na ně, zajišťováním účastí na jednáních a místních šetřeních, snížil základní částku o 30 % a přiměřenou náhradu tak ve výsledku vyčíslil na 122 500 Kč. Ohledně požadavku na náhradu škody v podobě nákladů vynaložených v těchto správních řízeních se odvolací soud plně ztotožnil se závěry soudu prvního stupně. Aproboval postup tohoto soudu, který žalobce dodatečně podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. vyzval k doplnění rozhodných skutečností ohledně požadované náhrady škody (které konkrétní náklady účelně vynaložil k odstranění jakého nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu a s jakým výsledkem); následky nevyhovění této výzvě a trvání na oponentuře, podle níž žalobcova tvrzení jsou již dostatečná (prostřednictvím odkazu na správní spisy), si i podle odvolacího soudu žalobce nese sám

v podobě zamítavého rozhodnutí. Odvolací soud upozornil, že každý z úkonů může být samostatným škodním nárokem, a tedy je nezbytné jej řádně specifikovat, uvést k jakému odstranění závadného stavu směřoval a zda k nápravě přispěl a jak. Za situace, kdy žalobce na výzvu soudu prvního stupně ve stanovené lhůtě nereagoval, odvolací soud shodně se soudem prvního stupně k pozdějšímu doplnění tvrzení a důkazů nepřihlížel (pro uplynutí tzv. koncentrační lhůty dle § 118b o. s. ř.) a zamítavý výrok jako věcně správný potvrdil.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti rozsudku odvolacího soudu, v rozsahu jeho výroku I a do výroku II v nepřiznané výši, do výroku III v nepřiznané výši a rovněž „do rozsudku soudu prvního stupně“, podal žalobce [dále též „dovolatel“] prostřednictvím svého advokáta včasné dovolání.

9. Jeho přípustnost odvozoval od toho, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného a procesního práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího i Ústavního soudu. Dovolatel jako přípustnost dovolání uvedl konkrétně: (1) nesoulad s judikaturou dovolacího i Ústavního soudu, dle které pokud příčina neschopnosti žalobce ve sporu podle zákona č. 82/1998 Sb. dostát požadavkům soudu na konkrétnost a preciznost žaloby spočívá právě ve vytýkaném nesprávném úředním postupu, je soud povinen žalobě vyhovět a výši přiznaných nároků stanovit dle volné úvahy (dovolatel odkazoval na nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. II. ÚS 1430/13); dále (2) nepřezkoumatelnost rozhodnutí odvolacího i prvostupňového soudu, neboť tato rozhodnutí podle něj nesplňují požadavky dané ustanovením § 157 o. s. ř., jelikož se odvolací soud nevypořádal se zcela zásadními námitkami žalobce ohledně „okolností rozhodných pro rozhodnutí ve věci, včetně těch, jež se odvolávají na žalobcova základní ústavní práva“ (dovolatel potud odkazoval na nález Ústavního soudu ze dne 7. 2. 2022, sp. zn. II. ÚS 2226/21, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4111/2009); a nakonec (3) odkázal na stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, podle kterého má být jako přípustné posouzeno dovolání, závisí-li napadené rozhodnutí na vyřešení právní otázky vztahující se k ochraně základních práv, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené judikatury Ústavního soudu.

10. Dovolatel namítl (ve vztahu k nároku na náhradu škody v podobě vynaložených nákladů právního zastoupení), že mu byla [citováno doslovně]: „odepírána práva účastníka správního řízení prvých 21 let správního řízení, čímž žalovaná úmyslně na straně žalobce vytvořila a 21 let udržovala stav úplně důkazní nouze, a nato stav částečné důkazní nouze (zejména „ztráta“ správního spisu), aby jej pak mohla později zneužívat ke vznášení námitek neurčitosti a nejasnosti žaloby i jednotlivých žalobních nároků.“ Jádrem jeho námitek je však nesouhlas s použitím ustanovení § 95 odst. 2 a § 118a o. s. ř.: dovolatel namítal, že odvolací soud odmítl provést řádné dokazování. Podle dovolatele jeho předchozí podání v řízení obsahovala veškerá potřebná skutková i právní tvrzení, včetně právních rozborů a návrhů důkazů. Dovolatel především upozornil na své podání ze dne 27. 12. 2022, v jehož příloze „žalobce zaslal soudu prvního stupně 150 souborů k důkazu – všechna účtovaná podání, pročež soud ústním usnesením z 28. 8. 2023 rozhodl specielně tak, že důkazy navržené žalobcem v tomto podání nebudou provedeny, ačkoliv tomu soudu nic nebránilo.“ Dovolatel má za to, že zejména tímto podáním tak svým povinnostem dostál. Vytýká tak soudu prvního stupně (resp. odvolacímu soudu, který postup soudu prvního stupně aproboval), že se s těmito námitkami nijak nevypořádal a že zneužil institutu koncentrace řízení, „aby se opakovaně vyhýbal rozhodování o řádně uplatněných, v průběhu času logicky narostlých žalobních nárocích“.

11. Ve vztahu k zadostiučinění za nepřiměřenou délku potom dovolatel odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. II. ÚS 1430/13, a ze dne 15. 11. 2022, sp. zn. IV. ÚS 1132/22, a také na ustanovení § 6 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, podle kterého nikdo nesmí těžit ze

svého nepoctivého nebo protiprávního činu. V dovolání následně zmínil jím spatřované pochybení správních i soudních orgánů, kterými dokládal, že mu byla žalovanými „způsobena značná majetková i nemajetková újma a zavinily i zcela nepřiměřenou, ba skandálně [dlouhou, pozn. Nejvyššího soudu] délku správního řízení." Dovolatel tak navrhl, aby Nejvyšší soud napadené (vzhledem k rozsahu dovolání vymezenému dovolatelem však patrně napadená, pozn. Nejvyššího soudu) rozhodnutí zrušil a dovolateli přiznal náhradu nákladů dovolacího řízení.

12. K dovolání žalobce se vyjádřila 2. žalovaná. Měla za to, že dovolání žalobce je, stejně jako celá řada jeho předchozích podání, zmatečné a není postaveno na reálném základě, který by splňoval zákonné požadavky na přípustnost dovolání. Co se týče posouzení odvolacím soudem, 2. žalovaná uzavřela, že hodnocení kritérií uvedených v § 31a Odpšk podle jejího názoru nebylo excesivní. Z toho důvodu navrhla dovolání odmítnout.

13. K dovolání se vyjádřila také 1. žalovaná, podle které nelze z obsahu dovolání shledat, jaké právní otázky má žalobce vlastně na mysli a od jaké své dosavadní praxe se měl odvolací soud odchýlit. Co do věci samé se 1. žalovaná ztotožnila se závěry soudů obou stupňů ohledně neunesení břemena tvrzení a břemena důkazního u nároku na náhradu škody v podobě vynaložených nákladů právního zastoupení ve správních řízeních. Tak jako 2. žalovaná navrhla 1. žalovaná dovolání odmítnout.

III.
Přípustnost dovolání

14. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz čl. II a XII zákona č. 286/2021 Sb.), dále jen „o. s. ř.".

15. Dovolání bylo podáno včas (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), osobou k tomu oprávněnou (účastníkem řízení), za splnění podmínky § 241 o. s. ř.

16. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

17. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

18. V posuzované věci dovolatel dovoláním napadl nejen rozhodnutí odvolacího soudu, ale výslovně též rozhodnutí soudu prvního stupně, které v dovolacím řízení přezkoumávat nelze (srov. § 236 odst. 1 o. s. ř., podle kterého lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští, a § 201 o. s. ř., podle něhož je opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu prvního stupně odvolání, pokud to zákon nevylučuje). Jelikož funkční příslušnost soudu k projednání dovolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně není dána a nedostatek funkční příslušnosti je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, který brání tomu, aby dovolací soud mohl pokračovat v řízení o podaném dovolání, Nejvyšší soud dovolací řízení ve vztahu k rozsudku soudu prvního stupně podle § 243b a § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 265/2003, uveřejněné pod č. 47/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

19. V tom rozsahu, ve kterém je dovoláním napaden výrok II napadeného rozhodnutí, je dovolání

nepřípustné, neboť dovolání není podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř. objektivně přípustné v rozsahu, v němž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení.

20. Ze stejného důvodu také není dovolání přípustné v části směřující proti výroku III napadeného rozhodnutí (jímž byla 2. žalované uložena povinnost náhrady nákladů řízení).

21. Z obecného závěru, že k dovolání jsou legitimováni účastníci řízení, nelze dovozovat, že by dovolání mohl podat každý účastník řízení. Z povahy dovolání jakožto opravného prostředku plyne, že dovolání může podat jen ten účastník, kterému nebylo rozhodnutím odvolacího soudu plně vyhověno, popř. kterému byla tímto rozhodnutím způsobena jiná určitá újma na jeho právech. Rozhodujícím přitom je výrok rozhodnutí odvolacího soudu, protože existenci případné újmy lze posuzovat jen z procesního hlediska, nikoli podle hmotného práva, neboť pak by šlo o posouzení důvodnosti nároku ve věci samé. Při tomto posuzování také nelze brát v úvahu subjektivní přesvědčení účastníka řízení, ale jen objektivní skutečnost, že rozhodnutím soudu mu byla způsobena určitá, třeba i ne příliš významná újma, kterou lze odstranit zrušením napadeného rozhodnutí. Oprávnění podat dovolání tedy svědčí jen tomu účastníku, v jehož neprospěch vyznívá poměření nejpříznivějšího výsledku, který odvolací soud pro účastníka mohl založit svým rozhodnutím, a výsledku, který svým rozhodnutím skutečně založil, je-li zároveň způsobená újma odstranitelná tím, že dovolací soud napadené rozhodnutí zruší (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1363/96, a ze dne 1. 6. 2000, sp. zn. 31 Cdo 2675/99).

22. Pokud žalobce podal dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu v části, jímž dovoláním výslovně napadený výrok v právě uvedeném rozsahu vyzněl pro něj příznivě, pak dovolání není subjektivně přípustné.

23. Co se týče dovolání v té části, kterou napadá výrok I napadeného rozhodnutí v té jeho části, kterou bylo rozhodnuto o zadostiučinění za nepřiměřeně dlouhé řízení, i zde Nejvyšší soud shledal, že je dovolání nepřípustné, neboť dovolatel ve skutečnosti neformuluje žádnou otázku hmotného či procesního práva, která by byla způsobilá ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustnost dovolání v tomto rozsahu založit, a z jeho dovolání nevyplývá, s kterými závěry napadeného rozhodnutí vlastně polemizuje.

24. Odvolací soud při posuzování závěrů soudu prvního stupně týkajících se odškodnění nepřiměřené délky řízení o vydání stavebního povolení snížil základní částku z 20 000 Kč na 15 000 Kč a upravil zhodnocení kritérií ve smyslu § 31a OdpŠk, které odůvodnil především vyšší složitostí řízení a četností nadbytečných, opakujících se a rozsáhlých podání dovolatele. K odškodnění nepřiměřené délky řízení o odstranění stavby (VTL přípojky plynu) potom základní částku 20 000 Kč, stanovenou soudem prvního stupně, aproboval jako správnou, ale přistoupil ke stejné modifikaci přiznané částky z důvodu složitosti řízení jako v předchozím popisovaném řízení.

25. Dovolatel sice v dovolání předložil obsáhlé pojednání týkající se pochybení správních orgánů v odškodňovaných řízeních (žalovaná podle něj „vedla správní řízení zcela protizákonně a v hrubém rozporu s dobrými mravy“, „v přímém rozporu s textem zákona těží ze svého protiprávního jednání“ a „chrání stavebníka při jeho porušování zákonných i ústavních práv žalobce“) a odkázal na (značně obecné) závěry rozhodovací praxe Ústavního soudu, předložená argumentace se však zcela míjí se závěry napadeného rozhodnutí. Nijak z ní (ať už z oddílu III. Splnění předpokladů přípustnosti dovolání či z následného textu dovolání) totiž nevyplývá, se kterými konkrétními závěry odvolacího soudu vlastně polemizuje – zda napadá závěry o délkách odškodňovaných řízení, stanovení výše základní částky či aplikaci kritérií § 31a OdpŠk (případně snad závěry jiné).

26. Tyto námitky tak nejsou způsobilé kvalifikovaně zpochybnit závěry odvolacího soudu, na nichž napadené rozhodnutí spočívá, proto je dovolání nepřípustné také v tom jeho rozsahu, kterým napadá

výrok I rozsudku odvolacího soudu v části potvrzující rozsudek soudu prvního stupně v otázce přiznání zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřeně dlouhými správními řízeními.

27. Co se však týče té části dovolání, která směřuje proti výroku I rozsudku odvolacího soudu v rozsahu, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně o zamítnutí nároku na náhradu škody v podobě vynaložených nákladů právního zastoupení ve správních řízeních, zde Nejvyšší soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí spočívá na právní otázce vztahu koncentrace řízení (§ 118b o. s. ř.) a později učiněné výzvy k doplnění tvrzení a důkazů podle ustanovení § 118a odst. 1 o. s. ř., při jejichž posouzení se odvolací soud odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího soudu, pročež dovolání shledal Nejvyšší soud v tomto rozsahu přípustným.

28. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je v této části také důvodné.

IV.
Důvodnost dovolání

29. Podané dovolání, ač sepsané advokátem, trpí značnou argumentační neobratností (i jinak zcela výstižný závěr odvolacího soudu ohledně „nadbytečných, opakujících se a rozsáhlých podání“ s obstrukčním potenciálem zahlcujícím adresáty, vyslovený v bodě 21 napadeného rozhodnutí, je přiléhavý také pro strukturu samotného dovolání). Přesto z něj lze dovodit, že dovolatel nesouhlasí s postupem soudu prvního stupně [aprobovaným následně soudem odvolacím], který v návaznosti na koncentraci řízení proběhlou ve smyslu § 118b odst. 1 o. s. ř. na jednání dne 17. 10. 2019 později vyzval dovolatele podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. k doplnění tvrzení a k navržení důkazů k prokázání těchto tvrzení (a to dne 25. 7. 2022), k čemuž stanovil lhůtu 30 dnů a dovolatele poučil o následcích neunesení břemene tvrzení a břemene důkazního, jakož i o procesních důsledcích spojených s možným neúspěchem ve sporu. Dovolatel v předmětné lhůtě na tuto výzvu dostatečně kvalifikovaně nereagoval a doplnění tvrzení a důkazních návrhů učinil až po jejím uplynutí, a to svým podáním ze dne 27. 12. 2022 (na č. l. 649). Soud prvního stupně tyto důkazy provést odmítl, k čemuž odkázal právě na uplynutí stanovené koncentrační lhůty (resp. lhůty dané ke splnění povinnosti uložené podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř.). Odvolací soud tento jeho závěr (o opožděnosti doplnění tvrzení a důkazů) považoval bez podrobnější argumentace za správný. Takový postup však neodpovídá ustálené rozhodovací praxi dovolacího soudu.

30. Podle § 118a odst. 1 o. s. ř. ukáže-li se v průběhu jednání, že účastník nevylíčil všechny rozhodné skutečnosti nebo že je uvedl neúplně, předseda senátu jej vyzve, aby svá tvrzení doplnil, a poučí jej, o čem má tvrzení doplnit a jaké by byly následky nesplnění této výzvy.

31. Podle § 118a odst. 3 o. s. ř. zjistí-li předseda senátu v průběhu jednání, že účastník dosud nenavrhl důkazy potřebné k prokázání všech svých sporných tvrzení, vyzve jej, aby tyto důkazy označil bez zbytečného odkladu, a poučí jej o následcích nesplnění této výzvy.

32. Podle § 118b o. s. ř. ve věcech, v nichž byla provedena příprava jednání podle § 114c, mohou účastníci uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání jen do skončení přípravného jednání, popřípadě do uplynutí lhůty, která jim byla poskytnuta k doplnění tvrzení o skutečnostech významných pro věc, k podání návrhů na provedení důkazů nebo ke splnění dalších procesních povinností (§ 114c odst. 4). Pokud nebyla provedena příprava jednání podle § 114c, mohou účastníci uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání jen do skončení prvního jednání, popřípadě do uplynutí lhůty, která byla účastníkům poskytnuta k doplnění tvrzení o skutečnostech významných pro věc, k podání návrhů na provedení důkazů nebo ke splnění

dalších procesních povinností. K později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům smí soud přihlédnout, jen jde-li o skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po přípravném, a nebylo-li provedeno, po prvním jednání nebo které účastník nemohl bez své viny včas uvést, jakož i ke skutečnostem nebo důkazům, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich vyzván k doplnění rozhodujících skutečností podle § 118a odst. 1 až 3.

33. V občanském soudním řízení (v tzv. sporném řízení), pro které platí zásada dispoziční a projednací (a takovým bylo i řízení v této věci), je zásadně povinností účastníků řízení tvrdit skutečnosti významné pro rozhodnutí o věci samé a označit důkazy k prokázání svých tvrzení o skutečnostech významných pro rozhodnutí o věci samé (srov. též § 101 odst. 1 a § 120 odst. 1 o. s. ř.). Protože ve sporném řízení stojí strany proti sobě a mají opačný zájem na výsledku řízení, povinnost tvrzení a důkazní povinnost zatěžuje každou ze sporných stran ve zcela jiném směru. Každá ze stran sporu musí v závislosti na hypotéze právní normy [jíž se má řešený právní vztah řídit] tvrdit skutečnosti významné pro rozhodnutí o věci samé a označit v zájmu jejich prokázání důkazy na základě kterých bude moci soud rozhodnout v její prospěch (břemeno tvrzení a důkazní břemeno). Účastník, který netvrdil (žádné nebo všechny) skutečnosti významné pro rozhodnutí o věci samé nebo neoznačil důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení o skutečnostech významných pro rozhodnutí o věci samé, nese případné nepříznivé následky v podobě takového rozhodnutí soudu, které bude vycházet ze skutkového stavu zjištěného na základě ostatních provedených důkazů. Stejné následky stíhají i toho účastníka, který sice navrhl důkazy o pravdivosti svých tvrzení, avšak hodnocení provedených důkazů soudem vyznělo v závěr, že dokazování nepotvrdilo pravdivost skutkových tvrzení účastníka. Protože v tzv. sporném řízení dopadají povinnost tvrzení a důkazní povinnost (a jim odpovídající břemeno tvrzení a důkazní břemeno) na strany sporu odlišně, jsou povinnost tvrzení a důkazní povinnost také určující pro vymezení, vůči které ze stran sporu a o čem nastává tzv. koncentrace řízení podle ustanovení § 118b o.s.ř. Poté, co nastaly účinky tzv. koncentrace řízení, tedy účastníci (nejde-li o výjimky stanovené zákonem) nemohou uvádět jen takové rozhodné skutečnosti o věci samé, ohledně nichž mají podle hmotného práva povinnost tvrzení, a označovat jen takové důkazy, jimiž plní svou důkazní povinnost; účinky tzv. koncentrace řízení proto nebrání účastníkům popírat správnost tvrzení protistrany o skutečnostech významných pro rozhodnutí o věci samé nebo se vyjadřovat k důkazům označeným druhou stranou sporu (srov. např. rozsudek /velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia/ Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010, nebo rozsudky ze dne 10. 7. 2024, sp. zn. 27 Cdo 2871/2023, nebo ze dne 21. 12. 2022, sp. zn. 29 Cdo 3027/2021).

34. Výjimku z koncentrace potom podle ustanovení § 118b odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2013, představují – jak vyloženo výše – také skutečnosti nebo důkazy, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich [míněno dodatečně, poté, co již účinky koncentrace v řízení nastaly] vyzván k doplnění rozhodujících skutečností podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř.

35. Nejvyšší soud vyložil, že poučení podle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. slouží tomu, aby účastníci tvrdili rozhodné skutečnosti (splnili povinnost tvrzení) a aby označili důkazy způsobilé tato tvrzení prokázat (splnili povinnost důkazní). Účelem této poučovací povinnosti je zabránit tomu, aby se účastník nedozvěděl až z rozhodnutí pro něho nepříznivého, tedy překvapivě, že podle hodnocení soudu neunesl břemeno tvrzení či důkazní břemeno, a aby měl příležitost doplnit chybějící tvrzení či navrhnout další důkazy. Jestliže však žaloba byla zamítnuta (nebo obrana proti ní neobstála) nikoli proto, že by účastníci neunesli důkazní břemeno, ale na základě zjištěného skutkového stavu, není důvodu pro postup soudu podle ustanovení § 118a o. s. ř. Postup podle ustanovení § 118a o. s. ř. přichází v úvahu jen tehdy, jestliže účastníky uvedená tvrzení a navržené (případně i nenavržené, ale provedené) důkazy nepostačují k tomu, aby byl objasněn skutkový stav věci (srov. např. usnesení ze dne 27. 6. 2003, sp. zn. 21 Cdo 121/2003, či usnesení ze dne 25. 5. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2335/2005).

36. Nejvyšší soud ve své ustálené rozhodovací praxi rovněž zdůrazňuje, že soudy mohou své rozhodnutí založit na závěru, že účastník přítomný při soudním jednání neunesl břemeno tvrzení nebo břemeno důkazní pouze tehdy, pokud takovému účastníku předtím poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. bezvýsledně poskytly (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1491/2002, ze dne 27. 7. 2005, sp. zn. 29 Odo 1069/2003, ze dne 26. 11. 2013, sp. zn. 32 Cdo 4255/2011, nebo ze dne 28. 11. 2023, sp. zn. 30 Cdo 3127/2023).

37. Co se týče lhůt poskytnutých soudy vyzvaným účastníkům k doplnění rozhodujících skutečností či důkazních návrhů, Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 19. 9. 2023, sp. zn. 22 Cdo 2539/2023, a ve svém usnesení ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 22 Cdo 1353/2016, uvedl, že lhůta stanovená podle § 118a odst. 3 o. s. ř. k doplnění chybějících tvrzení či důkazů je procesní lhůtou soudcovskou, a nikoli propadnou, a že soud může přihlédnout i k důkazům navrženým po uplynutí lhůty stanovené ve výzvě podle § 118a odst. 3 o. s. ř., jestliže z nedodržení této výzvy nedovodil v mezidobí již jiné procesní důsledky.

38. K institutu zákonné koncentrace řízení zakotvené především v § 118b o. s. ř. Ústavní soud v nálezu ze dne 8. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 2901/23, zdůraznil, že stanoví pravidlo, podle kterého mohou účastníci řízení uvést rozhodné skutečnosti a označit důkazy k jejich prokázání pouze v určité fázi nalézacího řízení — nejpozději do konce poskytnuté lhůty po skončení prvního jednání, které se ve věci konalo, neprovedl-li soud předtím přípravné jednání; jde o takzvaný zákaz novot po dosažení koncentračního bodu. Zákonná koncentrace má primárně zajistit aktivitu účastníků a minimalizovat nutnost odročování jednání z důvodu nových tvrzení a důkazů mimo výjimečné případy výslovně předpokládané zákonem.

39. Účastníci sporného řízení mají podle současné procesní úpravy zákonem ohraničený časový prostor, ve kterém musí splnit povinnost tvrzení, tedy uplatnit všechny skutečnosti právně významné pro žalovaný nárok nebo obranu proti němu a označit důkazy způsobilé prokázat tvrzené skutečnosti. Neučiní-li tak ve vymezené fázi řízení, soud ke skutečnostem a důkazům uplatněným po limitu zásadně nesmí přihlédnout; přihlédl-li by k opožděně navrženému důkazu, šlo by o důkaz nezákonný.

40. Po rozhodném okamžiku koncentrace řízení může soud k později tvrzeným skutečnostem či označeným důkazům přihlédnout jen výjimečně: 1) jde-li o skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost dosud provedených důkazních prostředků; 2) jde-li o nově vzniklé skutečnosti nebo důkazy, které nastaly až po prvním jednání ve věci (respektive po přípravném jednání); 3) jde-li o skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl bez své viny včas uvést; 4) jde-li o skutečnosti nebo důkazy, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich po koncentraci řízení vyzván k doplnění rozhodujících skutečností (podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř.) [viz § 118b odst. 1 věta třetí]. Poučovací povinnost podle § 118a o. s. ř. tedy – slovy soudu ochrany ústavnosti – „prolamuje“ zákonnou koncentraci; proto s ní musí soud zacházet citlivě, aby neporušil zásadu rovnosti zbraní.

41. Judikatura Nejvyššího soudu, reprezentovaná především jeho rozsudkem ze dne 26. 11. 2013, sp. zn. 32 Cdo 4255/2011, a dále např. rozsudky ze dne 7. 2. 2023, sp. zn. 21 Cdo 3761/2021, nebo ze dne 2. 3. 2017, sp. zn. 23 Cdo 4368/2016, a také usneseními ze dne 29. 8. 2019, sp. zn. 29 Cdo 4497/2016 nebo ze dne 23. 2. 2023, sp. zn. 23 Cdo 2575/2022, uváděla, že ze vztahu ustanovení § 118a odst. 1 a 3 a § 118b o. s. ř. vyplývá, že: „soud smí – též v tomto ohledu – přihlížet jen k těm tvrzením a důkazním návrhům, které účastník na základě poučení podle ustanovení § 118a odst. 1 a odst. 3 o. s. ř. učinil do skončení příslušného roku (přípravného jednání či jednání), popřípadě do uplynutí lhůty, která byla účastníku soudem pro tento účel poskytnuta.“ K tomu pro potřeby nynější věci považuje Nejvyšší soud za nezbytné zdůraznit, že tento závěr dopadá toliko na situace, ve kterých k poučení podle §118a odst. 1 a 3 o. s. ř. dojde ještě před koncentrací řízení podle § 118b o. s. ř. nebo současně s ní, případně je lhůta poskytnutá v rámci poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř.

stanovena s ohledem na lhůtu, která byla podle § 118b o. s. ř. účastníkům poskytnuta k doplnění tvrzení o skutečnostech významných pro věc, k podání návrhů na provedení důkazů nebo ke splnění dalších procesních povinností. Použitá formulace „lhůta, která byla účastníku soudem pro tento účel poskytnuta“ ve smyslu citovaného výňatku zmiňovaného výše totiž odkazuje na lhůtu stanovenou podle § 118b o. s. ř., nikoliv snad na lhůtu stanovenou v rámci poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. Nejvyšší soud rovněž neshledal, že by tu existovala (pro řešení vzájemného vztahu § 118b a dodatečného poučení dle § 118a o. s. ř.) mezera v právu, kterou by bylo možno vyplnit prostřednictvím tzv. analogie práva (v tom smyslu, že dodatečné poučení dle § 118a o. s. ř. by se mělo spojovat se zákonu neznámým „novým“ během koncentrační lhůty dle § 118b o. s. ř.). Je tomu tak jednak z důvodu, že zákonodárce v § 118b odst. 1 in fine o. s. ř. v tam uvedených případech účinky nastalé koncentrace v určitém rozsahu jen prolamuje, aniž by stanovil, že koncentrační lhůta počíná v potřebném rozsahu běžet znovu, a jednak je analogie považována v procesním právu za v zásadě nežádoucí, srov. nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. I. ÚS 318/06, který její aplikaci připustil jen ve výjimečných situacích.

42. Výše uvedený závěr o nepřípustnosti možnosti přihlížení k tvrzením a důkazním návrhům se tak nemůže prosadit v poměrech nynějšího řízení, ve kterém bylo poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. účastníku adresováno až poté, co uplynula koncentrační lhůta podle § 118b o. s. ř., což ostatně vyplývá také z novelizace občanského soudního řádu provedené prostřednictvím zákona č. 404/2012 Sb., který s účinností od 1. 1. 2013 výjimku z koncentrace (její „prolomení“) výslovně založil pro uvedení skutečností a důkazních návrhů účastníky, byli-li k takovému doplnění soudem postupem podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř dodatečně vyzváni.

43. Jinak řečeno, lhůta poskytnutá ve výzvě a poučení dle § 118a o. s. ř. není nikdy (sama o sobě) lhůtou určenou ke koncentraci. Její marné uplynutí (a opožděné uplatnění tvrzení či důkazů) se může projevit jen v možnosti separace nákladů řízení podle § 147 o. s. ř. Není však vyloučeno (a mělo by být naopak pravidlem), aby její konec připadl na stejný den, kdy na základě poskytnutého poučení podle § 118b o. s. ř. dochází ke koncentraci řízení. Pokud (jako v poměrech projednávané věci) poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. je soudem poskytnuto nikoliv při přípravném jednání nebo při prvním jednání ve věci, ale až poté, co nastaly účinky koncentrace řízení podle § 118b o. s. ř., je v materiálním rozsahu tohoto poučení (resp. výzvy), jednou pro vždy prolomena koncentrace řízení, a to s účinky sahajícími až k vydání rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci (pokud byli účastníci poučeni o významu neúplné apelace ovládající odvolací řízení podle již zmiňovaných ustanovení § 119a a § 205a o. s. ř). Soud v takové situaci v souladu s ust. § 118a odst. 1 nebo 3 o. s. ř. nově uplatněná tvrzení a důkazní návrhy nemůže odmítnout s odkazem na v minulosti proběhlou koncentraci, ale musí se s nimi vypořádat, jako by řízení v rozsahu poučení dle § 118a o. s. ř. koncentrováno nebylo. Uvedené pravidlo zákonodárce nešikovně formuluje prostřednictvím obratu, že soud „smí k uvedeným důkazům přihlédnout“. Uvedené formulaci je však třeba rozumět tak, že s takto uplatněnými tvrzeními či důkazy je soud povinen se zákonu odpovídajícím způsobem vypořádat.

44. V posuzované věci ze spisového materiálu vyplývá, že poučení o koncentraci podle § 118b o. s. ř. proběhlo na prvním jednání dne 17. 10. 2019 (podle protokolu z tohoto jednání, viz č. l. 397-398), kdy mělo podle soudů nižších stupňů dojít k nástupu účinků koncentrace řízení. Na jednání před soudem prvního stupně dne 25. 7. 2022, navazujícím na částečnou kasaci prvního prvostupňového rozhodnutí ve věci rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 2. 3. 2021, č. j. 36 Co 6/2020-488, byl poté (podle protokolu z tohoto jednání, viz č. l. 638 spisu) dovolatel usnesením soudem prvního stupně s odkazem na § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. /“dodatečně“/ vyzván, aby dotvrdil, za jaké konkrétní úkony požaduje náhradu nákladů právního zastoupení kanceláří Tocik a Partner, že byly učiněny v příčinné souvislosti s jakým nezákonným rozhodnutím anebo nesprávným úředním postupem a v čem je spatřována jejich účelnost, a aby označil důkazy k prokázání takových tvrzení. K této výzvě k

doplnění byla podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. stanovena /soudcovská, pořádková/ lhůta 30 dnů. I přesto, že na jednání dne 25. 7. 2022 soud prvního stupně žalobci (jeho zástupci) instruktivně vysvětlil, z jakého důvodu dosavadní podání (a v nich učiněné odkazy na správní spisy) nejsou pro soud dostatečná, dovolatel na předmětnou výzvu sice reagoval ve stanovené lhůtě svým podáním ze dne 5. 8. 2022 (na č. l. 629), nicméně v něm opět jen obecně odkázal na svá předchozí vyjádření ve věci. Komplexnější podání týkající se úkonů ve správním řízení (na které sám v textu dovolání odkazuje) zaslal dovolatel soudu prvního stupně až dne 27. 12. 2022 (na č. l. 649), tedy již v době, kdy stanovená soudcovská /pořádková/ lhůta k doplnění tvrzení a navržených důkazů obsažená v usnesení vydaném dle § 118a o. s. ř. marně uplynula. To však nic nemění na závěru, že jestliže po řádném poučení podle § 118b o. s. ř. došlo v řízení k nástupu účinků koncentrace, pak zákon počítá za naplnění právem stanovených výjimek (§ 118b odst. 1 poslední věta o.s.ř.) jen s omezeným „prolomením“ omezujících účinků koncentrace, nikoliv s novým během koncentrační lhůty.

45. Odtud plyne, že soud prvního stupně nepostupoval v souladu s výše uvedenou rozhodovací praxí, pokud dodatečně navržené důkazy odmítnul provést toliko s odkazem na marné uplynutí lhůty stanovené při dodatečném poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. Lze shrnout, že procesním pochybením je okolnost, že soudy přihlížejí k tvrzením a důkazům uplatněným po marném uplynutí řádně zavedené koncentrace (viz již zmíněný nález Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 2901/23). Obdobným a srovnatelným pochybením je rovněž stav, kdy v řízení byla řádně zavedena koncentrace, avšak účastník byl dodatečně poučen dle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř., čímž v uvedeném rozsahu došlo k prolomení koncentrace (aniž by ovšem koncentrační lhůta počala běžet znovu), avšak přesto soud prvního stupně nepřihlédl k tvrzením a důkazům, které byly účastníkem v rozsahu poučení označeny, maje za to, že tomu brání znění § 118b odst. 1 o. s. ř. Vycházel-li odvolací soud ze stejného závěru, není (byť jen v této dílčí otázce) jeho právní posouzení správné.

46. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání již jinak (ve smyslu § 237 nebo § 238a o. s. ř.) přípustné, dovolací soud z úřední povinnosti přihlédne též k tzv. zmatečnostním vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v projednávané věci existenci vad, jež mohly mít vliv na věcnou správnost napadeného rozhodnutí a k nimž je povinen přihlížet bez ohledu na to, zda je dovolatel namítal či nikoliv, neshledal.

47. Protože s ohledem na shora podaný výklad není napadený rozsudek odvolacího soudu v otázce dopadů dodatečného poučení dle § 118a o. s. ř. správný, a protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud napadený rozsudek v potřebném rozsahu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Jelikož důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud v odpovídajícím rozsahu rovněž toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.). Ve zbývajícím rozsahu bylo dovolání dílem jako subjektivně nepřípustné, dílem jako objektivně nepřípustné podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítnuto.

48. Soudy jsou ve smyslu § 243g odst. 1 části první věty za středníkem o. s. ř., ve spojení s § 226 o. s. ř., vázány právním názorem dovolacího soudu, jenž byl v tomto rozsudku vysloven. V dalším řízení se tudíž bude soud prvního stupně muset s uplatněnými tvrzeními a důkazními návrhy materiálně spadajícím pod rozsah výzvy ze dne 25. 7. 2022 vypořádat.